

نگاهی بر توانمندی ژئوسایت‌های استان کرمان

پرینسا صفرییر انوند

کارشناس ارشد سنجش از دور و سیستم اطلاعات مکانی

چکیده

ژئوتوریسم یکی از مهم‌ترین و جدیدترین روش‌ها در ارائه جاذبه‌های گردشگری است که به مانند رشته جغرافیا با دید کلی به پدیده‌ها نگاه می‌کند. ژئوتوریسم علاوه بر جاذبه‌های زمین‌شناسی، جاذبه‌های تاریخی را نیز در برمی‌گیرد. استان کرمان با تفاوت اقلیمی و زمین‌شناسی که دارد و همچنین وجود جاذبه‌های طبیعی (کلوت، آبشار، آتشفشان و...)، جاذبه‌های تاریخی (ارگ بم و راین، باغ شاهزاده و فتح‌آباد و...) از مناطق مستعد برای برنامه‌ریزی بر پایه ژئوتوریسم است. در این مقاله سعی شده است با استفاده از نقشه گردشگری و همچنین مطالعات میدانی و کتابخانه‌ای، به معرفی جاذبه‌های ژئومورفولوژی پرداخته شود و در نهایت دو کانون (شهرستان بافت و بخش راین) برای برنامه‌ریزی ژئوپارک در استان انتخاب شده است.

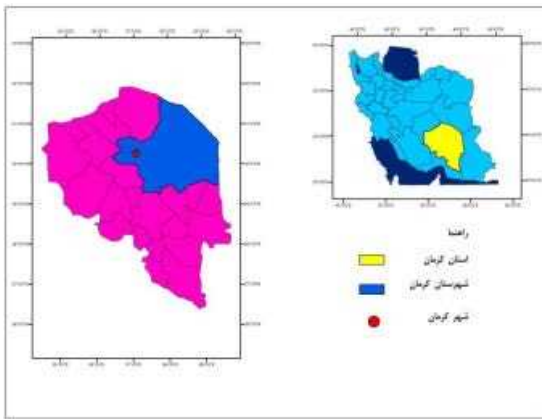
واژه‌های کلیدی: گردشگری، ژئوتوریسم، کرمان، GIS

مقدمه

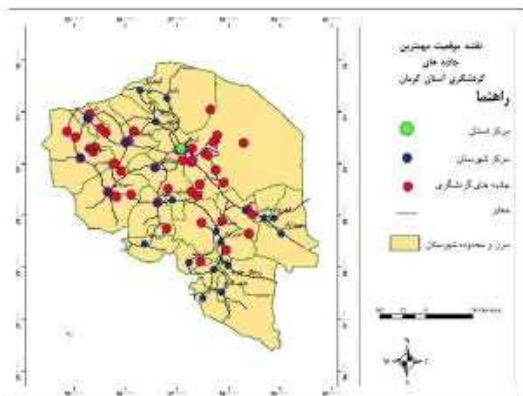
وفاق بین‌المللی از آثار اقتصادی و اجتماعی این صنعت می‌باشد. جاذبه‌های گردشگری با توجه به میزان جذابیت خود می‌توانند گردشگران را به سوی خود جذب نمایند و در این زمینه ساختار جذاب این جاذبه‌ها در زمینه جذب گردشگر دارای اهمیت بسیاری

توریسم صنعتی است که آثار اقتصادی و اجتماعی قابل توجه دارد. ایجاد اشتغال و دستیابی به درآمد ارزی پایدار و مناسب و همچنین شناخت متقابل فرهنگی در راستای صلح و

مربع واقع شده است که رتبه اول را در بین استان‌های کشور داراست و بیش از ۲۱/۱۱ درصد از مساحت کشور را به خود اختصاص داده است استان کرمان از شمال به استان‌های خراسان جنوبی و یزد، از جنوب به استان هرمزگان، از شرق به استان سیستان و بلوچستان و از غرب به استان فارس محدود شده است. پهنای حداکثر استان در بخش شمالی ۴۸۰ کیلومتر و حداقل در بخش جنوبی تا ۸۰ کیلومتر تغییر می‌نماید. عرض متوسط استان ۲۵۰ کیلومتر و فاصله بین حد جنوبی و شمالی یا طول استان برابر با ۶۶۰ کیلومتر می‌باشد. [۷] موقعیت محدوده مورد مطالعه در شکل (۱) و موقعیت جاذبه‌های گردشگری استان در شکل (۲) قابل مشاهده می‌باشند.

شکل ۱- موقعیت محدوده مورد مطالعه

شکل ۲- موقعیت جاذبه‌های گردشگری استان کرمان

جاذبه‌های ژئوتوریستی منطقه مورد مطالعه

۱- کویرها

کویر لوت

کویر لوت از شمال به طرف جنوب تنگ‌تر و عرض آن کمتر

می‌باشد. [۱]

جاذبه‌های ژئومورفولوژیکی، آب و هوایی، آب‌های شفافبخش معدنی، پوشش گیاهی و گونه‌های حیوانی همراه با دالان‌های زیرزمینی با جریان آب و یابدون آب در مطالعات و سیاست‌گذاری‌های اقتصادی توریسم از جمله مهم‌ترین عوامل به حساب می‌آیند. [۲] جانانات تورنالت متخصص و کارشناس ژئوتوریسم در مجله نشنال جئوگرافیک، واژه ژئوتوریسم را به گونه‌ای تعریف کرده است: نوعی از گردشگری که هویت خصیصه‌های جغرافیایی مکان‌ها را حفظ کرده و یا ارتقاء می‌دهد. برای اینکه محیط و میراث، زیبایی‌ها و فرهنگ آن مورد بازدید قرار گرفته و برای شهروندان رفاه و بهزیستی به همراه بیاورد. [۳]

رشد و توسعه توریسم و اکوتوریسم در دهه‌های اخیر به حدی بوده که بسیاری از صاحب‌نظران آن را صنعت مسلط سال‌های آتی معرفی می‌کنند. جا دارد که با وجود چنین توان‌های بالقوهای تلاش بیشتری جهت شناخت و معرفی این صنعت روبه رشد جهت بهره‌برداری بهینه انجام شود. [۴]

ژئوتوریسم

ژئوتوریسم از دو واژه ژئو به معنای زمین‌شناسی و علوم وابسته به آن و توریسم به معنای گردشگری، ساخته شده است. ژئوتوریسم از رشته‌های مرتبط با طبیعت است که در بیشتر مواقع با طبیعت‌گردی اشتباه گرفته می‌شود. ژئومورفولوژی و زمین‌شناسی رشته‌های مرتبط با ژئوتوریسم هستند. ژئوتوریسم مردم را به شناسایی و بازدید از جاذبه‌های زمین دعوت می‌کند.

روش تحقیق

هدف پژوهش حاضر کاربردی و روش تحقیق آن توصیفی-تحلیلی است که با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی به معرفی جاذبه‌های ژئومورفوتوریسمی استان کرمان پرداخته شده و نقشه این جاذبه‌های گردشگری با استفاده از نرم‌افزارهای Google Earth و Arc GIS ترسیم شده است. و شهرستان‌های با پتانسیل بالا برای برنامه‌ریزی ژئوپارک انتخاب شده است.

محدوده مورد مطالعه

استان کرمان در جنوب شرقی فلات ایران بین ۵۹ درجه و ۲۱ دقیقه تا ۵۹ درجه و ۳۴ دقیقه طول شرقی و ۲۶ درجه و ۲۹ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۵۸ دقیقه عرض شمالی با مساحت ۱۸۲۷۲۶ کیلومتر

مشاهده می‌شود. از جاذبه‌های این کویر صفحات باد کرده است که با شکوفه‌های نمکی همراه است. تپه‌های ماسه‌ای اطراف این کویر نیز از جاذبه‌های دیگر منطقه است از نوع تپه‌های کندویی شکل و طولی و عموماً تثبیت شده‌اند. راه دسترسی به این کویر از جاده خاکی از شهر سیرجان به سمت روستای شریف‌آباد (غرب سیرجان): بعد از عبور از شریف‌آباد پس از طی مسافتی حدود ۲۰ کیلومتر وارد کویر سیرجان می‌شوید. مسیر دوم: مسیر آسفالت‌شده سیرجان به نیریز از جنوب این کویر می‌گذرد. [۶] وجود چشم‌اندازهای زیبای کویری و راه‌های دسترسی مناسب زمینه فعالیت‌های گردشگری در طبیعت را فراهم کرده است. [۹]

شکل ۴ - کویر سیرجان

۲- غارها

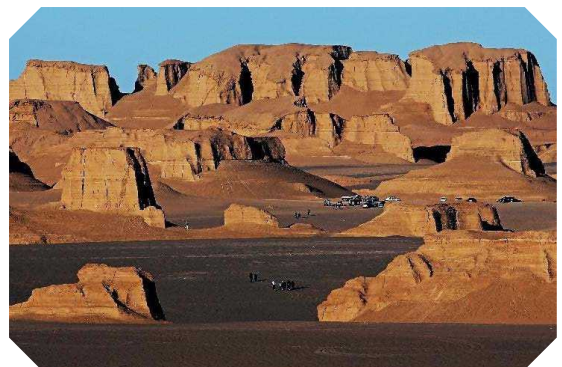
غارها از مهم‌ترین جاذبه‌های کارستی می‌باشند. بنابراین تعریف غار عبارت است از: شکاف طبیعی درون سنگ، به طوری که یک نفر آدم بتواند در آن قرار بگیرد. این شکاف ممکن است آبدار یا خشک باشد. غارهای کارستی معمولاً در سنگ آهک شکل می‌گیرند. [۱۰] مهم‌ترین غارهای استان عبارتند از:

غار جواران

این غار در شهرستان رابر و روستای جواران قرار دارد. در دیواره‌های کوه مشرف به جواران که دامنه‌های غربی کوه "تنگ" را شامل می‌شود، دهانه بزرگ غار جواران خودنمایی می‌کند و دیدن آن حسی زیبا توأم با دلهره و هیجان را برای انسان دارد.

می‌شود این چاله را می‌توان از نظر موقعیت و شکل به سه واحد اصلی یعنی لوت شمالی، لوت مرکزی و لوت جنوبی تقسیم کرد. مجموعه این چاله بسیار نامتقارن است. در منطقه غرب آن ارتفاعات و ناهمواری‌هایی با ارتفاع چند هزار متری قرار دارد که به دشت شه‌داد ۴۴۰ متر مشرف است و در شرق منطقه ارتفاع حداکثر ۱۱۰۰ متر دیده می‌شود. در حالی که ارتفاع سطح دشت‌ها و فلات‌ها در شمال لوت در حدود ۶۰۰ متر است. به طور کلی متوسط ارتفاع منطقه لوت از سطح دریا ۲۵۰ متر است. لوت شمالی دشت همواری است مثلی شکل که یک ضلع آن منطقه کوهستانی بین راور و نایبند و ضلع دیگر بلندی‌های کوهستانی کرمان و کوه سرخ و کوه تختو و کوه عبداللهی تا ده سلم است. قاعده مثلث در طول دره‌ها و چاله‌های انتهایی رود شور و دشت کوچ به ده سلم می‌رسد. در داخل این مثلث دشتی هموار قرار دارد که با شیب کم از شمال به جنوب متمایل است. ارتفاع از سطح دریا در این مثلث در شمال هزار متر و در جنوب ۴۰۰ متر است. [۸] شرق لوت شامل تپه‌های بزرگ ماسه‌ای با شکل‌های گوناگون است، در حالی که غرب آن را مگا یاردانگ‌های بسیار زیبا و بی نظیری به وسعت ۶۴۸۱ کیلومتر مربع پوشانده است که به عنوان یکی از شگفت‌انگیزترین مناطق بیابانی مورد توجه گردشگران قرار گرفته است. [۶]

شکل (۳) نمایی از کویر لوت را نشان می‌دهد.

شکل ۳ - کویر لوت

کویر سیرجان

در فاصله ۳۰ کیلومتری غرب شهر سیرجان به صورت فرورفتگی مثلی شکل است. مناطق مرطوب در این کویر محدودند و چندان بزرگ نیستند. کویر نمک سیرجان هم اکنون به صورت انبار عظیمی از نمک محلول درآمده که سرتاسر حوضه دشت سیرجان را تحت تأثیر خود درآورده است. در شکل (۴) این کویر

غار ایوب

در ۱۶۰ کیلومتری جنوب غربی شهر کرمان و ۳ کیلومتری شرق روستای جفریز از توابع گوغر و در ۵۲ کیلومتری شهر بافت قرار دارد. دهانه غار جفریز ۱۰ متر ارتفاع دارد و مشخصه آن درب ورودی آهنی بزرگی است که در دهانه غار توسط افراد محلی نصب شده است.

غار میرزاه

این غار در ۳۲ کیلومتری شمال شرقی شهر رفسنجان قرار دارد. ویژگی این غار بکر بودن آن است و به دلیل صعب‌العبور بودن هنوز جای یادگاری گردشگران نا آگاه بر پیکره غار دیده نمی‌شود. برای رسیدن به این غار باید مسیر رفسنجان به زرنده را طی نماییم. این غار دارای ۸ تالار اصلی و ۵ تالار فرعی می‌باشد.

غار اودرج

این غار در فاصله ۳۲ کیلومتری شمال غرب رفسنجان و در نزدیکی روستای داوران قرار گرفته است. دارای دو دهلیز به ارتفاع ۱۵ و ۵ متر می‌باشد. به دلیل شیب دیواره‌ها، بازدید از آن نیازمند استفاده از ابزار فنی می‌باشد.

غار تخته بنه

این غار در نزدیکی معدن پلنگی در جوار روستای بلورد سیرجان واقع شده است و برای رسیدن به آن نیازمند به راهنما می‌باشد. این غار در میان تپه‌ها و کوه‌های منطقه چهارگنبد قرار گرفته که یکی از پر برف‌ترین مناطق در زمستان و سرسبزترین مناطق در تابستان می‌باشد. این غار دارای تالار به طول ۵۰ متر است.

غار شعیب

غار شعیب در ۱۸ کیلومتری غرب جیرفت و منطقه‌ای به نام مارون قرار دارد. برای رسیدن به غار باید فردی آشنا به غارنوردی با شما همراه باشد. به اعتقاد افراد محلی شعیب عارفی بوده که در این غار به عبادت می‌پرداخته است.

غار دلفارد

این غار در شهر دلفارد در ۳۰ کیلومتری جاده جیرفت به ساردوئیه قرار دارد.

غار چاه دریا

این غار در ۱۵ کیلومتری غرب شهر داوران در مسیر رفسنجان-زرنده قرار دارد. غار چاه دریا از دو فضای قیف مانند چسبیده به هم تشکیل شده است. قطر دهانه قیف بالایی حدود ۶۰ متر و قطر

بزرگ‌ترین غار آذرین ایران در ۷ کیلومتری دهستان دهج از توابع شهرستان شهربابک قرار دارد. این غار در دوران‌های گذشته محل سکونت و استقرار انسان‌ها بوده است. این غار دهانه‌ای با ۵۰ متر طول و ۴۰ متر ارتفاع دارد که از این لحاظ در ایران منحصر به فرد است. آثاری از تمدن‌های گذشته مخصوصاً تمدن اشکانی در این غار دیده می‌شود.

غار طرنگ

مهم‌ترین و طولانی‌ترین غار استان کرمان غار طرنگ در شهرستان بافت است. دهانه این غار حدود ۶ متر است و در ارتفاع ۳۰۰۰ متری از سطح دریا واقع شده است. این غار رودخانه و حوضچه‌ای زیبا در اعماق زمین دارد. در مسیر دسترسی به غار، دره‌هایی مملو از پسته کوهی و بادام وجود دارد که مناظر زیبایی طبیعی را به وجود می‌آورد. تصویر این غار در شکل (۵) قابل مشاهده است.

شکل ۵- غار طرنگ

غار شب پره

غار شب پره بافت در شمال پارک ملی خبر در مسیر دره‌های با همین نام در شهرستان بافت واقع شده است که منتهی‌الیه این دره به پایین قله چاه برف می‌رسد. برای رفتن به این غار باید یکی از مردم محلی به عنوان راهنما مسیر را نشان دهد. طول این غار تقریباً ۷۰ متر و قطر دهانه آن ۳۰ متر و ارتفاع آن ۱۵ متر است. در قسمت انتهایی غار، چاهی وجود دارد که انسان ساخت است و به دلایل نامعلوم حفر شده است.

غار جفریز

این غار آهکی که با نام غار چشم سبز نیز شناخته می‌شود

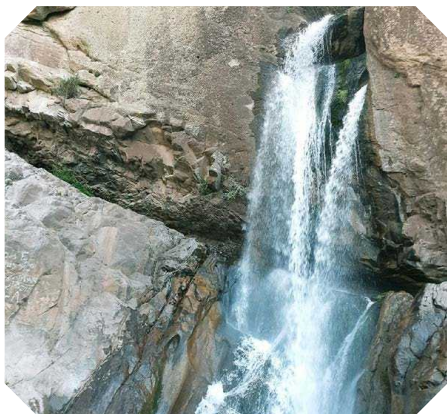
آبشار بنگان

آبشاری در دل کوه که طبیعت آن منحصر به فرد است. روستای بنگان در ۱۵ کیلومتری شهر بافت قرار دارد. این آبشار از ارتفاع ۱۵ متری به پایین می‌ریزد.

آبشار راین

آبشار راین آبشاری در دامنه‌های کوه هزار است که در حدود ۱۰ کیلومتری غرب راین و ۱۰۰ کیلومتری از مرکز استان واقع شده است. بومیان این آبشار را به نام (زر رود) هم می‌شناسند اما نام آبشار راین مرسوم‌تر است. از نکات قابل توجه وجود شیاری در محل ریزش آب است که حرکت نمودن از زیر آبشار را آسان می‌کند که در شکل (۲) دیده می‌شود. از این آبشار برای آبیاری باغات حومه شهر استفاده می‌شود. در فصول بهار و تابستان، میزان آب آبشار بالغ بر ۴۰۰۶۰۰ لیتر در ثانیه است.

شکل ۶ - آبشار راین

پایین آن حدود ۳۰ متر است. غار توتیای جوادیه فلاح، غار یخ نیا جوپار، غار لاشکورگو، غار دهبکری، غار داوران رفسنجان از غارهای دیگر استان هستند.

۳ - آبشارها

آبشار آبسر

آبشار آبسر از ارتفاعات بحر آسمان سرچشمه گرفته است و در حدود ۲۵ کیلومتری جنوب شرقی رابر فرو می‌ریزد. ارتفاع این آبشار زیبا به ۲۵ متر می‌رسد. این آبشار در مسیر رابر-هنزا-جیرفت قرار دارد. با توجه به ارتفاع آبشار و سکوت منطقه صدای ریزش آب آرامشی مثال زدنی برای بازدیدکنندگان دارد.

آبشار دلفارد

این آبشار در ۴۰ کیلومتری شمال غرب شهر جیرفت و در مسیر جیرفت - کرمان واقع شده است. این آبشار از مهم‌ترین نقاط جذب گردشگر در استان می‌باشد.

آبشار کشیت گلباف

آبشار کشیت در دهستان کشیت از بخش گلباف شهرستان کرمان قرار دارد. این آبشار ۱۲ متر ارتفاع دراد و در دره‌های زیبا و سرسبز واقع شده است. مردم محلی به حوضچه‌ای که آب آبشار به داخل آن می‌ریزد دریا می‌گویند.

شکل ۸ - رشته کوه هزار

رشته کوه بحر آسمان

این قله در سمت راست جاده ساردوئیه به جیرفت قرار دارد و ارتفاع آن ۳۸۸۶ متر است. شهرت منطقه بحر آسمان به جز دره‌های زیبایی که دارد، خرس آسیایی نیز می‌باشد.

رشته کوه پلوار

قله پلوار در حدود ۴۵ کیلومتری کرمان واقع است. این قله با ارتفاع ۴۲۳۳ متر بلندترین قله رشته کوه پلوار می‌باشد. این رشته کوه به طول ۱۵۰ کیلومتر از دره درختگان کوهپایه آغاز شده و در ابارق بم خاتمه می‌یابد. نمای این قله در جبهه شرقی از روستای جوشان، به دلیل شباهت بسیار زیاد به قله دماوند در میان کوهنوردان کرمانی به دماوند کرمان مشهور شده است.

رشته کوه لاله‌زار

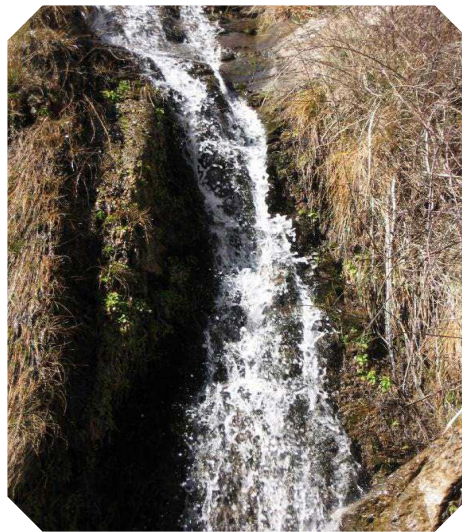
کوه لاله‌زار در نزدیکی شهر لاله‌زار و در ۴۰ کیلومتری شمال شرقی شهر بافت قرار دارد. این کوه با ارتفاع ۴۳۵۱ متر، یکی از کوه‌های بلند ایران به شمار می‌رود. کوه لاله‌زار عمدتاً از آندزیت و سنگ‌های آذرآواری دوره ائوسن تشکیل شده و در میانه کمر بند آتشفشانی سهند - بزمان در کوه‌های فارس ایران جای دارد. مسیرهای صعود عبارت‌اند از: (۱) مسیر دهانه آرتی لاله‌زار (۲) مسیر گردو درکا رابر (۳) مسیر دره عشق‌آباد رابر (۴) مسیر کویر دارس آباد رابر.

رشته کوه جوپار

رشته کوه جوپار معروف به آلپ ایران با قسمتی نعلی شکل در ۳۴ کیلومتری جنوب شرقی شهرستان کرمان واقع شده است. قلل سر به فلک کشیده بالای ۴۰۰۰ متری با تیغه‌های سوزنی شکل، پرتگاه‌ها و دره‌های عمیق، چهره‌ای جذاب به این کوهستان داده

آبشار دهبکری

این آبشار در ۷۵ کیلومتری غرب شهر بم و در مسیر جیرفت واقع شده است. در جنوب دهبکری و در سمت چپ تونل سنگی، آبشار دهبکری وجود دارد. در این منطقه سه آبشار وجود دارد که به آبشارهای دغویییه نیز معروف هستند. آبشار اصلی دهبکری در شکل (۷) به تصویر کشیده شده است.

شکل ۷ - آبشار دهبکری

آبشار گیشیکان

این آبشار ۷ متر ارتفاع دارد و صدای خروش آب، طراوت دلچسبی به این منطقه سرسبز داده است. دسترسی به این روستا از طریق جاده کرمان به راین است.

۴ - کوه‌ها

رشته کوه هزار

رشته کوه هزار، دارای بلندترین قله جنوب ایران و چهارمین قله مرتفع کشور در پانزده کیلومتری راین واقع شده، که در غرب شهر راین واقع شده است. این رشته کوه دارای دو قله چهار هزار متری و چند قله سه هزار متری است. طراوت و سرسبزی این منطقه باعث شده که عشایر و دامداران زیادی در حاشیه این ارتفاعات بیلاق نمایند. وجه تسمیه این کوه، از فراوانی گیاهان دارویی گوناگون است. نمای رشته کوه هزار ارگ راین در شکل (۸) دیده می‌شود.

رودخانه هلیل رود

هلیل رود رودخانه‌ای همیشگی در استان کرمان و در جنوب شرقی ایران است. هلیل رود با طول ۳۹۰ کیلومتر و به عنوان بزرگ‌ترین رود جنوب شرقی ایران، از بلندی‌های شهرستان بافت و رابر سرچشمه گرفته و به تالاب جازموریان می‌ریزد. سه سد بافت، رابر و جیرفت بر سر راه این رودخانه بسته شده است.

۶- دره‌ها و تنگ‌ها

دره گلی هوک

این دره زیبا در بالا دست رودخانه کندرتیل (سرمشک) و حدوداً ۲۲ کیلومتری جنوب شرقی رابر قرار گرفته است. درون دره آبشارهای متعدد، لانه‌های پرندگان وحشی و مارها زیبایی آن را چندین برابر نموده که به یکی از مناطق گردشگری منحصر به فرد کرمان تبدیل شده است.

تنگ کرو

این دره در مرز شهرستان‌های رابر و جیرفت واقع شده که آب پس از جوشیدن از زمین و فرو ریختن از آبشار و جاری شدن در تنگه‌های مسیر در بیرون آن باز به زمین فرو می‌رود. وجود درختان زیتون وحشی، اورس، بنه و بادام پوشش جانوری بز، کل، قوچ و میش و انواع پرندگان نظیر کبک، تیهو و عقاب زیبایی آن را چندین برابر کرده است.

تنگ رتیل شهداد (اسپایدر کانیون)

تنگ رتیل یا اسپایدر کانیون عظیم‌ترین تنگ بیابان لوت ایران است که در جنوب بیابان لوت شمالی و در فاصله ۱۳۱ کیلومتری شهداد، در میان دیواره‌های غربی خشک رود واقع شده است.

گرگ سلیمانی

در ۱۱ کیلومتری جنوب غربی شهر کهنوج دره‌های زیبا در دل کوه وجود دارد. این دره دارای چشمه و درختان کهنسالی مانند جم و انبه است.

دره تیگران

این دره در ۱۹ کیلومتری شهر ماهان و در نزدیکی باغ شاهزاده قرار دارد. آب جاری شده در باغ شاهزاده از چشمه‌ها و آبشارهای این منطقه سرچشمه می‌گیرد. در این دره آبشارهای زیبایی قرار دارد که بر زیبایی منطقه افزوده است.

است. این کوه زیستگاه جاندارانی همچون پلنگ، قوچ و میش، گرگ و روباه، کبک و زاغ نوک قرمز می‌باشد.

کوه بیدویه

ارتفاع این کوه ۳۲۳۰ متر است و در ۴۰ کیلومتری غرب شهداد واقع شده است. کوه بیدویه سرچشمه رودهای بن در جوشان و هشتام است و جوشان در دامنه شرقی آن قرار دارد.

۵- رودخانه‌ها

رودخانه نمک انار

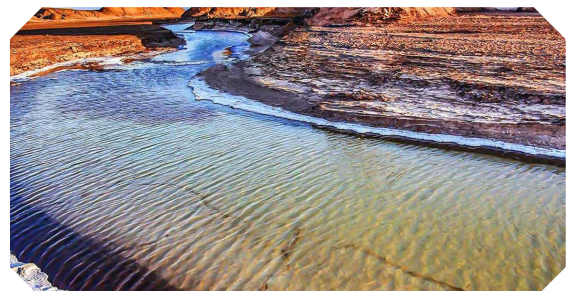
رودخانه انار یکی از جاذبه‌های بسیار زیبا در شهرستان انار است که گردشگران زیادی را به خود جلب می‌کند.

رودخانه شاهزاده عباس

این رودخانه که در ۵۰ کیلومتری رفسنجان قرار دارد، به دلیل درختان انبوه در حوالی آن به جاذبه گردشگری شهرستان رفسنجان تبدیل شده است.

رودخانه شور شهداد

تنها رودخانه دائمی که در اعماق کویر جریان دارد رودخانه شور شهداد است. این رود از کوه‌های شمال غرب بیرجند سرچشمه می‌گیرد. آب این رود از شورترین آب‌های جهان است. مزه کردن آب رودخانه باعث می‌شود تلخی آن تا چند روز بر لبها بماند. این رودخانه در شکل (۹) دیده می‌شود.

شکل ۹- رودخانه شور شهداد

رودخانه چشمه عروس

یکی از مکان‌های فراموش نشدنی شهرستان رابر، رودخانه‌ای معروف به چشمه عروس است. جریان آب رودخانه در مسیری سرسبز بر جذابیت آن افزوده است. این رود با ۸۷ کیلومتر طول، سومین رودخانه طویل استان کرمان است.

دره راگه

دره راگه رفسنجان یکی از منحصر به فردترین دره‌های کشور است. این دره در ۲۱ کیلومتری رفسنجان واقع شده است. ژئوپارک راگه یکی از سه ژئوپارک در کشور است. این دره مهم و زیبا در شکل (۱۱) نمایان است.

شکل ۱۱- دره راگه

کانون‌های پیشنهادی ژئوپارک در استان کرمان

شهرستان بافت

دلایل انتخاب: ۱- وجود مناظر طبیعی و چشم‌اندازهای بی‌نظیر
۲- وجود رودخانه‌های فراوان و پرآب بودن این شهرستان ۳- وجود آبشارهای فراوان از جمله بنگان ۴- وجود آثار باستانی مثل قلعه کردعلی و قلعه زهرا خانم ۵- وجود غارها ۶- ارتفاعات برفگیر برای کوهنوردی ۷- وجود روستاهای زیبا ۸- وجود سد بافت به عنوان منطقه توریستی-تفریحی.

بخش راین

دلایل انتخاب: ۱- وجود دومین بنای خشتی جهان (ارگ راین) ۲- وجود ۱۵ دهانه آتشفشانی ۳- وجود آبشارهای مختلف از جمله آبشار راین و آبشار گیشیگان ۵- وجود اقامتگاه‌های بومگردی ۹- ارتفاعات برفگیر برای کوهنوردی.

نتیجه‌گیری

پس از بررسی جاذبه‌های ژئوتوریستی (غارها، آتشفشان‌ها)، طبیعی (آبشارها، رودها) و جاذبه‌های تاریخی (ارگ بم، راین و قلعه‌های تاریخی) به این نتیجه رسیدیم که استان کرمان از پتانسیل بالایی برای ایجاد ژئوپارک‌ها و گردشگری طبیعی برخوردار است که با مطالعه انجام شده دو کانون شهرستان بافت و بخش راین به این منظور انتخاب شده است. از جاذبه‌های شهرستان بافت می‌توان به قلعه‌های تاریخی، آبشارها، روستاها، ظرفیت موجود برای کوهنوردی و از جاذبه‌های بخش راین مانند ارگ راین، آتشفشان‌ها، آبشار راین، بولوار افلاطون خان و جاذبه‌های مذهبی اشاره کرد.

تنگل هونی

این دره در شمال روستای قنات ملک و حدود ۲ کیلومتری جنوب شرقی رابر قرار گرفته و علاوه بر باغ‌های میوه و درختان گردو از درختان کوهستانی مانند اورس، بنه، بادام کوهی، کهکم و قوسک پوشیده شده است. دره‌ها و دهنه‌های دیگر استان عبارتند از: تنگ آبشوئی، تنگ زرچین، دره اردیکان، دهنه میجان، دره رضوان، دهنه سرآسیاب و ذنیقوییه و دهانه بیاض.

مراجع

- Cartner, W. (2002). "Tourism development", VNB: 13-18
- Fennel, A. D. (1999). "Ecotourism, an introduction" Routledge, P 315
- ثروتی، محمدرضا، قاسمی، افشان (۱۳۸۷). راهبردهای ژئوتوریسم در استان فارس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر، سال هشتم، شماره ۲۴.
- بیاتی خطیبی، مریم، شهایی، هیمین، قادری زاده، هانا (۱۳۸۹). ژئوتوریسم، رویکردی نو در بهره‌گیری از جاذبه‌های ژئومورفولوژیکی. مجله علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی. سال دهم، شماره ۲۹. بهار ۱۳۸۹. صفحات ۵۰-۲۷.
- رهنمایی، محمد تقی (۱۳۹۰). گردشگری شهری، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور. ۱۳۹۰.
- احسانی، امیر هوشنگ (۱۳۹۴). گردشگری کاربردی (مفاهیم و مدل‌ها). تهران. انتشارات دانشگاه تهران.
- گزارش اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی استان کرمان، ۱۳۹۵.
- مشهدی، ناصر، علوی پناه، سید کاظم، احمدی، حسن (۱۳۸۱). مطالعه ژئومورفولوژی یارداگ‌های لوت. بیابان ۲.
- درویش صفت، علی اصغر (۱۳۸۵). اطلس مناطق حفاظت شده ایران. دانشگاه تهران.
- خوش رفتار، رضا (۱۳۸۹). "حفاظت مناطق کارست و غارها" چاپ نخست، انتشارات حق شناس، رشت.